

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— november 1.

(A kalendárium) Következik a naptárszűret, a kalendáriumok évada. A naptár ebben az esztendőben is csak naptár, vagyis olyan tanuja az időnek, a melynek hol igaza van, hol pedig nincs igaza. A tél, a tavasz, a nyár terminusait többnyire összevissza zavarta, mert a télbe tavaszt, a tavaszba nyarat vegyített, a kánikulába pedig olyan hideget, hogy azt az ember ki sem állhatta felöltő nélkül. Mikor azonban megérkezett a kánikula rendőri engedélyének lejártja, a kalendárium megemlékezett olyan kollégájának tekintélyes voltáról is, a minő példának okáért a száz éven keresztül donnai tekintélyt gyakorolt löcsei kalendárium és úgy beszűntette a természet minden főléseges hőpazarlását, mint a pinty. Most pedig, legalább e sorok írásakor, olyan napokat élünk, a melyek tökéletesen illenek az ősz kezdő hónapjához, vagyis hűvösöket és a mikor nem szakad az eső, vagy nem süvöltöz a szél, még elég kellemeseket is. A naptárakkal általában érdemes foglalkozni, hiszen azok a mi nélkülözhetetlen jó barátaink, habár sok tekintetben ezek is átmenetek mindama változatokon, a melyek már rendszer sorsát képezik a földi intézményeknek. Valamikor a naptár egyetlen olvasmánya volt a jámbor magyarnak, egyetlen legalább a világias olvasmányok sorában. Jobb volt-e akkor, amidőn az emberek semmit sem olvastak, vagy most állunk jobban, a midőn mindent elolvassuk, azt én nem kutatom, beszéljenek helyettem a morál-statisztikai kimutatások, a melyeknek meglehetősen sok közül lehet a krajcáros lapok rémregényeikhez ég illusztrált szenzációhoz, ugyszintén a szociálista „Jakab” urak népboldogító irdalmához. Am éledezni kezdett a magyar irdalom, szalonruhába öltöztette a kalendáriumot, elnevezte Almanachnak és ebben a diszes öltözetben a naptár a becsületes csempészet egy nemére adta magát, a mely nemes eszméket és nemes érzelmeiket közvetített közhasználatu részeinek segise alatt. Megszületett a nagynaptár (a Müller Gyuláé valózagos tárbáza volt a jeles dolgozatoknak, míg az Athenaeuménak kimondhatatlan szegénységére vall, hogy irdalmi részében már megjelent műveket puskáz ki a publikum boszorkodásának darcára) és egymást nyakrafőre követték a felekezeti, a szak-, a politikai, a népies, a foglalkozás szerinti és ég tudja még miféle naptárak és almanachok, nem is beszélve a hasznos fali- és letéphető naptárakról, jegyzék-kalendáriumokról, kacér zseb- és tárcs-

naptárakról, ugyszintén a félig irdalmi, félig indusztrális szükséglet megjelenési formájának számtalan más formáiról. A naptár tulajdonképen nem egyéb, mint esztendő alatt lejáró papiros óra Háromszázhatvanöt számjegye (nem terjeszkedvén ki, — persze, — a szökővekre, a melyek pedig nem azért dicsékedhetnek ezzel a névvel, mert olyankor több Falkai, Rosenberg és Kecskeméti Győző szökik Amerikába, mint egyéb esztendőkben) ennek csakugy lejár, mint a hogy leperognek a homokóra homokszemei és midőn az esztendő végével új naptárt vásárlunk, csakugy nem tudjuk, hogy mit hoznak nekünk ezek a fekete és piros betűkkel jelölt napok, mint a hogy nem tudtuk egy esztendővel azelőtt! Mert hiába, naptárt vásárlunk csupán, de nem vásárolhatjuk meg a napokat, mert azok teljesen megtartott függetlenségök szerint zudítják reánk a jó és a balszerencsét. Az idő maga a terebélyfa, a napok a hulló levelek, a naptár az a kocsár, a melybe a sors, eme szorgos kertész gereblyéje a sok gíz-gaszt és hervatagságot összehalmozza. — Válogathat benne ki ki; minden levélre írva van egy-egy név, egy-egy emlék, mely mindenképen szomorú, mert fájdalmas sebet hagy a szív mélyében, ha rossz emlék volt és kegyes könyekkel siratjuk elmúltát, ha eltűnt boldog pillanatokot jelentett.

Halottak napjára.

Írta: László József.

— nov. 1.

Halottak napja van, szomorú nap, az élöre nézve: szomorú, mert elhalt kedveseink e napon jobban eszünkbe jutnak, mint más alkalommal, de szomorú ez a halottak napja, mert mi élők, vigasz s remény nélkül tengetjük földi életünket.

Halottak napja van nap-nap mellett, kimerülünk a földi küzdelemben, nincs örömrünk cselekvéseinkben, nincs meg a szeretet köztünk, melyet Jézus az embereknek prédikált.

Mi is az élet?

— Egy örök rejtély s az élet megölője?

A megsemmisülés, a pusztulás: a halál.

Az emberek törvényeket alkotnak, melyet kijátszanak; csoportokat, szövetségeket eszelnek ki, de nincs benne köszönet, mert az emberi viszály minden alkotást megsemmisít; államokat alkotnak, mely csak egy recsegő hid, az emberek durva tapintásáról előbb-utóbb összeroppan.

Teljesen egyre megy, akármire pazaroljuk drága időnkét: dolgozunk-é, vagy csak fecsegünk, teremtünk-é, vagy rombolunk: ugy is megsemmisül minden; a véggél, a végeredmény mindig egy és ugyanaz.

Micsoda föllegrákokat építünk s reménytől eltelve elképzeljük, s emberi büszkeségünk tudatában fel a napig vágyunk: de csak egy mozzanat, egy pillanatnyi félrelépés szükséges csupán s mint kártyavár vagy szappanbuborék szétfoszlik az emberi álom.

A magyar állam, az az erősen felépített alkotmány is inog évek óta, nem tud megállani saját lábán, révedez mint az alvajáró s hozzá ne merészellen valaki nyulni, mert ez az ezeréves alkotás dirib darabra széthull.

Nagy beteg ez a szerencsétlen állam, mely valójában jobb sorsra volna érdemes, de orvosai sarlatánok és kapszik, addig addig kuruzsolják a beteget, hogy már csak kevés van hátra, hogy végelgyengülés tolytán teljesen ki nem muljék.

Hovatovább tart a gondozása, ápolgatása ennek a beteges állami szervezetnek, mindig kétségbeejtőbb is lesz, nincs benne őszinteség és jóakarát, Janus-bifronsok játszák szerepeiket körülötte, mindenki csak önző becsvágya kielégítésének hódol, csak hogy a zsebet megtömhesse, csak hogy valakijének jó állást kiesikarhasson.

Az állam egy csavargép, mely már a végletekig meg van szorítva s félni lehet, hogy mérhetetlen szenvedés és nyomor lesz a következménye, mivel az állam létszerve már alapjában tönkre van téve.

Egyre fogyunk, ahelyett, hogy szaporodnánk, millió ember kivándorol, mert itthonn mindentűt csak elszomorító jeleket lehet észlelni.

A börtönök lakói szaporodnak, mert azon kétségbeesett alak nem talál támaszpontot s öntudatlanul is a bűn örvényébe veti magát.

Szegény magyar nemzetem, de üldöz is téged a végzet: hát arra csupán te egyedül lennél kárhóztatva?

Isteni ihlettség volna ahoz most szükséges, ki előre megtudná mondani, mi vár e szegény, megpróbáltatott hazára? mi lesz a kibontakozás mostani siralmas helyzetéből?

Ma a hazafias felbuzdulás csak kufarkodás, — tisztelet a kivételek-

Legjobb téli cipők

GLÜCK EDÉNÉL KAPHATOK.

csak

Piac és Kossuth-u. sarok. Kistemplommal szemben.

nek, — portéka, mit az emberek áruba bocsátanak; a nagyhangzú nevek tulajdonosai, kik apostolokként mintegy az ígét hirdetni látszanának: merő szemfényvesztők, mert ezek háttere nem egyéb, mint: önös érdek s személyes becsvágy.

S ez mind, mind az állam bőrére történik, mely maholnap már kócos vagy daróc ruháját felveheti.

Ily jelenségek közt talál minket, élőket a halottak napja.

Élni, mily szédítő ez a tudat, ez a gondolat, látni a verőfényes kék eget, a természet ezer szinompáját, élvezni a földön a szeretetet, mely a mindenséget összetartja, óh, mi van annál magasabb ezen a világon!

De a botor emberi észjárás felforgat fenekestől mindenkit, irigységből, bosszúból, ördögi rossz szándékkal közzévág a boldogságnak, hogy övé lehessen minden!

Ilyen elszomorító helyzetben, mikor boldogságunkat agyontiporva látjuk, agyunk rendesen nem működhetik, szívünk rendesen nem ver s nem tudjuk élvezni a természet által pazarul részünkre s előnkbe tárt kincseket: — miért ne kívánnánk inkább a halált, hol megpihenünk s megszabadulunk földi kínódásunk, nyomoruságunk s az emberek nemtelen üldözéseitől s nem érezzük többé az emberi agy öldöklő fulánkjaít.

Igen, ott lenn van a — megnyugvás s itt az életben a — küzdelem.

Politikai hírek.

— **Zólyom megye** a kormány mellett. Zólyomvármegye törvényhatósági bizottsága Kürthy Lajos főispán elnöklésével tartott rendes őszi közgyűlésén 71 szavazattal 21 szavazat ellenében elfogadta az állandó választmánynak határozati javaslatát, a melyben a többek között kimondja, hogy az önként fizetett adók elfogadandók és az adóknak az állampénztárba való beszállításánál közreműködik, továbbá, hogy az újoncok önként való belépése elé akadályt nem gördít.

Sirfeliratok.

— Két közlemény. —

Irtá: **Gáspár Imre.**

November 2-ika a halottaké. Kirándulunk a sírok esztergályos birodalmába, elmélázva betűzgetjük a sirfeliratokat; azt a néhány szót, amelyeknek feladatuk az, hogy hosszú életünkről hírt adjanak a kegyeletes utókor-nak, de minél rövidebben.

Érdekes olvasmány esik a temetőben. Nagy anthologia, érelapokon arany betűkkel megírva. E kegyeletes napon foglalkozunk vele.

A nagy költők, írók, művészek sirfeliratainak s nagy költők által írott sirfeliratoknak egész lexikonát lehetne ide jegyezni. Jacobi-Kretschmar, Waldmann, Ostfelder és más írók gyűjteményeiben lapozhat, akit e márványba, vasba, gránitba vésett, aranybetűs poézis érdekel. A görög anthologia gyöngye *Simonides* epigrammja a „Thermopylaei hősök”-ről, így hangzik:

Oh! adjad Lakedaemonnak tudára vidéki,
Hogy törvényéhez híven — ihol feküszünk!
(Szabó István ford.)

Székács József ugyane gyűjteményéből az Euripidész emlékének szentelt, gyönyörű distichont fordította le:

— **A titeli választás.** A titeli választókerület Jovanovics József dr. zombori ügyvédet jelöli Tusiakivel szemben, a ki nemzetiségi programmal lép fel. Jovanovics a rét-ügyből kifolyólag a kerületben nagyon népszerű.

Nemzeti politika.

— nov. 1.

Sokszor esett már szó arról, hogy milyen nagy befolyású politikai szerepkörük van a nemzetiségi, s nevezetesen a román pénzügyintézeteknek.

Nincsen Erdélyben és Magyarország délkeleti vidékén kisbirtok, melyet nem terhelne, jelzálogkölcsön gyanánt az oláh takarékpénztárak pénze.

Igy van az a Magyarország északi részén, a hol számos tót bank tartja kezében a hatalmat, ámbar ezeket több magyar intézet ellensúlyozza, amelyek a népesebb városokban üttették fel működési körtüket.

Erdélyben azonban jóformán verseny nélkül állanak a román bankok, bár ott is vannak némely magyar városban magyar szellemű pénzügyintézetek. Ezekkel szemben azonban nincsen olyan öt-hatezer lélekkel bíró oláh vagy vegyes község, ahol román takarékpénztár vagy ezeknek valami nagyobb fiókja ne lenne.

Az éfélé intézetek azután teljesen hatalmukba kerítik az egész vidék lakosságát; mert míg a magyar pénzügyintézetek óvatosak és tartózkodók, az oláhok minden üzletbe belemennek, hogy ily módon akadálytalanul terjeszthessék befolyásukat.

És ahol ilyen nemzetiségi bank, tót vagy oláh megvetette a lábát, ott veszve van a magyarság ügye!

Községi közügyeket, képviselőválasztást, adókiivetést, mindent az ilyen nemzetiségi pénzügyintézet irányít és a vezetőség állandó érintkezést tartva fenn az illető pánszláv vagy dákoromán komitékkal, tüzzel vassal vezeti a nemzetiségi akciót, a melynek eredménye az, hogy az összes környékbeli földek kezére kerülnek, még pedig úgy, hogy a magyarok adókat szorítja, tőlük a földeket elhárásolja és csak tótoknak, oláhoknak juttatja ismét kézhez, mi által a székelyeket, magyarokat kivándorlásra kényszeríti.

A magyarság nemtörődömsége és a közigazgatás passiv magatartása olyan helyzetet teremtett, hogy az esetleges ellenállás szervezése a legnagyobb nehézségekbe fog ütközni és ha a politikai viszonyok változása és az esetleges nemzeti irányu kormányzás majd el akarja gázolni ezeket a

nemzet testébe kapaszkodó kártevőket, nevezetesen az oláhok lakta vidéken, ugyan csak hosszú kitartásra és energikus ellenakcióra lesz szüksége.

A magyar jelzálogintézetek kirendeltségei és a parcellázási megtelepítés kísérletei nem képeznek valami nagy segítséget. A jelen politikai helyzet nem alkalmas a reformokra, de mielőtt megindul a kibontakozás, a hatalmat birtokló politikai párt-nak egyik főfeladata, hogy ez irányban valamit tegyen.

Az államnak milliókra menő pénztári feleslegei kamatmentesen vannak elhelyezve a főváros milliomas intézeteiben, a nélkül, hogy bármind közgazdasági érdeket szolgáljanak. — Nem lenne jobb, ha ezekkel a tőkékkel a magyarság és a határszéli kisbirtok megmentésére és a nemzetiségi terjeszkedés megakadályozására sietnének?

A kié a föld, azé az ország!

Azt tartják a románok és a hol az általuk lakott vidékeken eladásra kerül valami birtok, azt minden áron megveszik, csak hogy magyar kézre ne kerüljön — megveszik a nemzetiségi pénzügyintézetek és ha parcellázva eladják, csak oláh embernek adják, a kit így politikai lelkiismeretében felelősekké tesznek.

A kivándorlási hajók pedig viszik a magyar munkás és parasztnépet tengereken túl országokba és állambölcsészaink török a fejüket, hogy melyek az okai a tömeges kivándorlásoknak?

Öröm a kaszárnyákban.

Egy esztendőért 2 csillag.

— nov. 1.

(Saját tudósítónktól.) Hát ti szegény, kaszárnyákban sóhajtozó magyar fiúk, akiket a három esztendei keserves katonai szolgálat után visszatartottak további szolgálatra, vigasztalódhattok már: kitalálták a bécsi aranygalléros generális urak, mi kell nektek, hogy ne vágyjatok édes otthonotokba. Itt van a ti nagy örömtők, nagy vigasztok, táncoljatok a vigasságtul. Aki ugyanis közületek, a visszatartottakból még 1 évi szolgálatra önként hajlandó, az mindjárt káplárságot kap. Akármilyen okból nem tudtatok magyar fiúk a káplár sarzsít a 3 hosszú esztendei szolgálat alatt megnyerai, most egyszerre megkapjátok a két fehér csillagot, még ha a német kommandót elefejtették is. Egy esztendőcske az egész,

Nem tied, Euripidész, ezen emlék, te az övé [vagy,
A te dicsőséged hira fuvalja körül!

Vergil maga írja meg sirverséts annak tömörsége, jellemzetessége csakugyan páratlan a maga nevében. Így hangzik magyarul:

Mantua szült, aztán Calabria rabolt el, a sirom Partenopé; dalaim — pásztor, ugar, daliák!

Shakespearet gyönyörűen jellemzi ezen a „Hamlet”-ből vett pár szó: „ember, vedd akármilyen részben.” Sirja felett a következő latin felirat olvasható:

Judicio Phylium, genio Socratem, atove Ma-
Terra tegit, populus moeret, Olympus habet.

Később Jonson, mások szerint *Driden* írt új sirverset, mely a *Greguss* Agost fordításában így hangzik:

Megállj vándor, megállj, ne távozz, sietve,
Írj halál Shakespearet zárta ez üregbe,
Kinek pusztá neve nagyobb dísz e háznak,
Mint ékességei az egész világnak;
Kinél csak az észnek szolgált a művészet,
Kivel együtt meghalt az egész természet.

A budapesti kerepesi temető valóságos

albuma a szebbnél-szebb magható feliratoknak. Az *Arany János*, *Vörösmarty Mihály*, *Szerdahelyi Kálmán*, *Kövér Lajos*, *Táncsics Mihály* sirjain nincs felirat; a név maga dicsősítő óda. A *Deák Ferenc* sirján alkalmas idézeteket olvasunk, míg a gróf *Batthány Lajos*, Magyarország vértanúhalált halt első miniszterelnökének sirján, kiváló költő tollából e sorok olvashatók:

Nagy küzdelem volt egész élte,
Sokak által féreértve,
Oh de oly szent volt halála, —
Életét megmagyarázta.

Az öngyilkos *Balázs Sándor* sirirata idézőjelekben tünteti fel az ulhunyt utolsó levelének két jelentőségeltjes szavát:

„Fáradt” volt, „pihenni” akart!

Tóth Kálmán sírkövén jelezve van, hogy az „emeltetett közadakozásból.” *Pauler Ti-* vadarnak özvegye emeltet sírkövet s azon a klasszikus nyugasztaló szók olvashatók:

„Molliter ossa cubant, sit tibi terra levis!”

S utána:

„Az örök világosság fényeskedjék néki!”

esapjatos fői — a káplári sarziért, amivel a bécsi generális urak bentmaradásra csábítanak benneteket. Ti ugyan azt tartjátok, hogy 24 óráig se érdemes ezért a sarziért szolgálni és a német kommandóra hallgatni, de azért még kísérleteznek veletek. Hát ha akadnak köztetek olyan jó bolond, ki odaadja önként a szabadságát a két posztó csillagért. Meg vagyunk győződve, hogy ettől a maszlagtól nem tántorodik el egyetlen magyar fiú se. Ne is legyen köztük egy se, aki eladja magát 1 esztendőre azokért a posztó csillagokért, mert ezzel nemcsak maguk és a családjaik, hanem a haza ellen is vétkeznek.

Egyébként a hadügyminiszteri rendelkezésről a következő jelentés szól:

A közös hadügyminisztérium utasításokat boosított ki az 1902 ik évi sorozó évfolyamból való szolgálatban visszatartott aliztek feltételes szabadságolása dolgában. Ha ugyanis a magyarországi visszatartott legénység soraiban akadnak olyanok, akiknek a betöltött állományra való tekintettel a káplári rangot eddig nem lehetett adományozni és ezek hajlandóknak nyilatkoznak még egy évet önként leszolgálni, akkor káplárokká kinevezhetők és helyettük ugyanabból a sorozási évfolyamból való megfelelő számú káplár szabadságolható.

Törvényhatósági élet.

Hajdumegye közgyűlése. Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága a vármegyháza nagytermében november hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

A m. kir. miniszterelnök értesítő leirata a m. kir. kormány tagjainak kinevezetéséről, ezzel kapcsolatosan. Kristóffy József m. kir. belügyminiszterrel újból történt kinevezetést tudató leirata. A m. kir. miniszterelnök a kormány nevében a törvényhatóságokhoz intézett körlevele, melyben komoly figyelmetelések mellett abbéli várakozásának ad kifejezést, hogy a törvényhatóságok az adófizető polgárok által önként befizetni szándékolt állami adók elfogadása, valamint a katonai szolgálatra önként jelentkezők részére belépési bizonyítvány kiállítására s a véderő bármely tagjának behívása körüli törvényes közreműködés tekintetében kötelességeiket teljesíteni fogják s ezáltal feleslegessé teszik,

Tasner Antal, Széchenyi egykori titkára, akadémiai tag, maga jelzi siriratában, hogy emléken „gondolatainak s érzelmeinek kedves tárgyait kíváncja feljegyezve látni. Erre félkörben következnek a következő szók: „Isten. Természet. Tudomány. Emberiség. Haza. Család. Széchenyi. Sina s barátaim.“ — *Megyeri* sirjának klaszikus becsü felirata közismeretű *Vörösmarty* Mihály műveiből; kacaj, derűtlenség van a siri világban, mert az árnyak közt *Megyeri* szelleme jár! A *Kisfaludy* Károly sirimlékéről is elég az első sort idéznt: „Kisfaludyt ne keresd e keskeny sirban, oh! honfi...“ Lehetetlen a *Kerepesi* uti sirimlékek eszmegazdagságáról kimerítőbben adni számot. Ez is kötetet terne ki. Még csak azt említjük fel, hogy a *Jókai* Mórné sirimlékére a gyászoló férj — megható egyszerűséggel s minden ragyogó eszménél bensőbb hatást kelteve — az Isten akaratában megbízó népies formulát vétele fel: „Itt nyugszik az Urban...“

A történelmi sirversek, melyek királyok, államférfiak, hadvezérek és más, inkább életokban, mint halálukban siratott egyének epitáfiumai mi egyebek, mint ha zugságok, amolyeken annyi évszázad kacsag, ahány olvassa! De nincs szabály kivétel nélkül, mert másoknak a jövőd kor újra megaranyozza sirirataikat. A régi magyar sirversek érdekes gyűjteményét bővíti a közre *Csergheő* Géza és *Soma*,

hogy a kormány e tekintetben az ellenálló vármegyékkel szemben hatékonyabb eszközöket legyen kénytelen alkalmazásba venni. *Rásó Gyula* kir. tanácsos alispán állásáról bejelentett lemondása s nyugdíjbetményének megállapítását s folyóvá tételét kérő beadványa.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— november 1.

Gróf Tisza István így beszél:
„Fejérváry ur vadászik,
Esetleg még bakot löhet,
Ha ily erősen puskázik.

*Hogy miniszterelnökké lett,
Annak szivből gratulálok,
De a puskám nem lövöm ki,
En biz inkább — lesben állok!*“

Uj paloták Debrecenben.

— nov. 1.

Három szép uj palota épült most városunkban a fő utcán, egyik szebb mint a másik, méltó díszre városunknak; annyira feltűnő szép izlésben vannak építve, hogy díszére válnának bármely nagyvárosnak.

Azonkívül nem csak hogy szép külsőt árulnak el, de tartósság s kivitel tekintetében is megállják a versenyt kár mely nagyszabású s nagyméretű fővárosi épülettel.

Szebbnél szebb erkélyek, különböző alakok, dombor művek ékítik e palotákat, boltjaik pedig oly nagyszabásúak s terjedelmesekek, — szinte meglepően nagyok, hogy effajta óriási üzlethelyiségeket csak is nagy városokban lehet találni.

Csodálattal vagyunk eltelev e szép épületektől, nap-nap mellett szemléljük őket, nem győzve dícsérni tulajdonosaik jó izlését s áldozatkészségét, hogy városunkat ily remek építményekkel megajándékozták, melyek bennünk bizonyos büszkeséget is ébresztenek.

Attól tartottunk, hogy e szép épületek a nyári sztrájk végett el nem készülhetnek, de úgy látszik ennek végével teljes erővel fogtak hozzá, hogy elkészülhessenek.

(„Alte Denkmäler aus Ungarn,“ 1890) Többnyire latin feliratok, német csupán az ós szepességi családokból származott egyének sirimlékein található. Melleleg utalunk *Jókai* Mór „A löcei fehér asszony“ című regényére, mely ragyogó s amint értesültünk, hű leírást közöl a löcei patriusok sirimlékeiről. A *Csergheő*-féle műből *Dobó* István, a hős halált halt egri hős sirifeliratát iktatjuk ide:

„Hoc tumulo Stephany clausurit fata Dohore
Qui quondam Turcasa vestris agris muris
Reppulit: insigne feres et hose triumphum.
Extremo Hungaris dade procul eget aboris.“

Az aradi vértanúk sirifirata ismeretes, a budapestieké (*Csernyus*, *Szecsavay*, *Noszlop*) és a többieké) ugyancsak követeli a büntető igazság itéletét, mert utal arra is, hogy:

„Van bíró a felhők felett,
Van még villámos ég!“

Franklin sirirata egyszerű, tömör és impozáns:

Erripuit coelo fulmen, sceptrumque Tyrannis!

(Folyt. köv.)

Most itt állanak készen s gyönyörködve bennök, dícsérnünk kell az építő mestereket is, kiknek agyában a szép tervek megfogamzoltak. +

A házbér.

— nov. 1.

Az örök dal a nyomoruságról... *Sikongó* refrénje a nagyvárosi szegényember életének, refrén, amely legyüri, összetöri három hónapra, hogy aztán újra zugó fejére suttson: a házbér!

A házbér — bármiként forgassuk, nincs előle menekvés, nincs ellene orvosság. A szegény ember vidéken sem rózsákon tapos, de legalább nem gyötri el minden harmadik hónapban a nagy kérdés, *Rabelais* nagy talánja: meg tudja-e fizetni a házbért? *Mig* az a boldogtalan, aki felköltözik a fővárosba, hogy találkozzék szerencsésével, mely eladig sohasem került szembe vele: ezt a borzalmas nehézséget is nyakába veszi.

A házbér — alig is lehet megmondani, hogy kellene segíteni azokon, akik képtelenek lefizetésére. Mert végre tény, hogy, aki lakik, annak fizetnie kell. Bizonyos azonban, hogy véget kellene vetni a házbér uzsorának, annak a rendszernek, amely a kisember legfőbb gondjává lépteti elő a házbért, amely szerény életszükségletének egyik legnagyobb hányadvá vá növekedik.

A házbér — talán gondoskodni kellene állandó intézményekről, melyeknek célja a végkép megszorultak kiségitése volna, talán valami módon meg kellene akadályozni, hogy a házbért megfizetni nem tudót minden további nélkül az utcára tehessék, ha csatakor, szeles ősz, ha fagyos, havas tél van is. Mindenesetre a társadalom egyelőre ez a nagy feladat, és pedig sürgősen elintézendő feladat, melynek megoldását három hónapoként nyöszörögve sürgeti a nyomoruság.

A házbér — aki látja, mily kétségbejítő levelek árasztják el ilyenkor a szerkesztéseket, annak összefacsarodik a szíve a sajnálkozástól, a tehetetlenségtől. E levelek iszonyatos nyomorról tesznek tanúságot. A jószívek segíthetnek csupán azokon, akiket a sors arra kárhoztat, hogy a házbér uzsora miatt az utcán kell aludniok.

— **Foltényi Vilmos** sirimléke. Ma, halottak napján kegyeletes ünnepély zajlott le a *Kossuth* utcai temetőben, ahol az elhunyt *Foltényi* Vilmosnak, a debreceni színház egykori nagy művészenek díszes emlékoszlopot emeltek tisztelői. A sirimlékeleplezés nagy ünnepségek keretében folyt le délután 3 órakor. Jelen voltak a leleplezésnél *Zilagy* Gyula társulata, a melynek tagjai gyászdalt énekeltek. Beszédeket mondtak *Mándoky* Béla, aki nagy buzgóval egymaga gyűjtötte össze a közönség körében a sirimlék költségeit. *Oláh* Károly kulturtanácsos és *Zilagy* Gyula színigazgató, a díszes sirimléket igen szép koszorúk borították és nagy közönség vette körül a közö estí órákig.

— **A hajdumegyei Méhészegylet** folyó hó 5-én, az az vasárnap délután 3 órakor a *Fonciere* irodahelyiségében (*Piac* és *Szentanna* u. sarok) választmányi ülést tart, amelyen több fontos ügy kerül tárgyalás alá. Ezek között a lemondás folytán megüresedett titkári tisztség ideiglenes betöltése is. Felkéri ennélfogva az elnökség a t. választmányi tagokat, hogy érdemleges határozathozatal végett a jelzett időben minél számosabban jelenjenek meg.

— **A Csokonai-kör legújabb erekléje.** Rendkívül becses tárggyal gyarapodott a Csokonai kör erekléjtára. *Bay* József a *Kisfaludy*-társaság tagja, a magyar

zinészet történetírója a körnek ajándékozott egy nagyon érdekes Csokonai levelet, amely Csokonai irodalmi fejlődésére ólénk világot vet. A levél ki volt állítva a százados Csokonai-emlékünnap alkalmával és teljes szövegében így hangzik:

URAIM, Az írásra félszempillantás van. Csak egy két szóval emlitem a dolgot. Ötödik levelem ez a felküldendő 16 comediákról. Egyre sem jött válasz, pedig mind-egyikbe igen kértem az URAKAT. Egyik levelem van Weigand UR Lagényénéé, a másik a Szőnyi Evang. Rectornál, a harmadik Kiss István Budai Compactor urnál. Nézzék meg az URAK mi van benne, mert most meg nem irhatom: és válaszoljanak reá mentül hamarabb, ismét ezt kérem igen alázatosan sőt talán esdeklem is. — Mig Megam is egy Comediával szolgálnék, vagyok az URAKNAK Debreczen 10 — a May 1793. igaz hívek: Csokonai Mihály m. k.

— **Hurkos világ Debreczenben.** Ismétlődnek azok a rémes esték, mikor az ember, főleg a félreeső utcákban, nem biztos saját élete felől. Az utcai csavargók, a sepredek népség ismét a hurokhoz nyul, ehhez a speciális debreceni fegyverhez, melylyel olyan biztosan rendelkeznek s a járókelőket egy pillanat alatt leveszik a lábáról. Két Dóczy-intézetbeli növendék ment haza az iskolából egy cseléd kíséretében s leszállyva hirtelen az esthomály, a mellékutcából két elvetemült gonosz, sötét alak rohant elő s az egyik ártatlan teremtés nyakába hurkot vetett. Lett erre rettenetes láрма, összeszaladtak a környékbeli s a két gazember az est homályában észrevétlenül eltűnt. Ugyan mit akartak ezekkel a leánykakkal, elakarták talán pénzeket venni? Valóban megfoghatatlan ez az elvetemültség, hogy tisztességes emberek minő megtámadtatásoknak lesznek kitéve. Közeledik a tél. Vajon mire lehetünk még elkészülve, ha már most és ilyen botrányos dolgokat kell folyton hallanunk. Fejnt említett két leányka előkelő uri család leánya s kiméletelemből hallgatjuk el a neveket. A két leányka a rémülettől most ágyban fekszik, egyikőjük egész eszméletlen állapotban van.

— **Nyilvános köszönet.** Lichtblau Albert ur, a „Debreceni katonai előkészítő tanfolyam“ igazgatója a „Rabségélyző Egyület“ javára 10 (tíz) koronát adományozott, a melyért fogadják itt a nyilvánosság előtt az egyület vezetőségének szíves köszönetét. — Debreczen, 1905. november 1. Csiky Lajos rabs. együleti titkár.

— **Halálozás.** Az alábbi gyász-hírt vetjük: A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk, hogy a legjobb férj, igazi testvér és rokon néhai Csóka József tevékeny és munkás életének 56-ik, boldog házasságának 33-ik évében, október hó 31-én délután 4 órakor, hosszú szenvedés után esőndesen elhunyt Drága halottunk földi hamvai november 2-án, csütörtökön délután 3 órakor, a Kossuth-utcai 46 szám házól, az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid gyászina után fognak a Cegléd-utcai ev. ref. temetőben lévő családi sírboltba síri nyugalomra elhelyeztetni. Végtisztességtételére rokonainkat, ismerőseinket s a velünk együttérző közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1905 november 1, Kesergő felesége: öz. Csóka Józsefné, szül. Hegedűs Juliánna. Bánatos testvérei: Csóka Eszter Horváth Istvánné, férjével s gyermekeivel. Csóka Mária öz. Horváth Mihályné gyermekeivel. Csóka Juliánna Pálffy Gáborné férjével s gyermekeivel. Sógornéja: öz. Csóka Sámuelné szigeti Szőlőssy Róza gyermekeivel. Sógora: Szathmáry Sándor ne-

jével és gyermekeivel. Áldás és béke legyen kedves halottunk drága hamvai felett! A temetést, Danaó M. temetkezési intézete rendezi.

— **A kisvonal áldozata.** Az egész városban általános a részvét a tegnapi est kiavasuti katasztrófa áldozata iránt. Sajnákozással és felháborodással tárgyalják a megdöbbentő esetet, melynek megtörténtéért minden tekintetben a vasut igazgatóságát okolják. És joggal is, számtalan példa törpalcát a kisvasut igazgatósága felett. Hallatlan hanyagság, rendszertelenség és a legnagyobb zsugoriság jelképezik ténykedését a kisvasut vezetőségének. Ezek az állapotok állandóan tartanak és tartani fognak továbbra is. Hogy a közbiztonság ezáltal veszélyeztetve van, az nem számít. Végre is mi egy emberélet. A tegnapi baleset áldozata élethalál között lebeg a kórházban. Ha felgyógyul is örökre nyomorék marad. Elszomorító körülmény ez, mind a szerencsétlen emberre, mind a családjára. Jölehet a nyomor rémképei nem nyugtalanítják őket. Ari Károly gépész biztosítva van ezer koronára s ezenkívül némi segélyben is fog részesülni. Dehát kárpótlás e mindez a szegény megcsontított, dologképtelenné vált embernek azért, amit elvesztett.

— **Uj iparosok.** A múlt hó második felében az alábbi iparosok és kereskedők váltottak iparigazolványt: Kovács Jánosné és Somosi Sándorné mészáros Dégenfeld tér. Hodossi Eszter borbély Piac utca 11. sz. Arva István hentes Csapókert 1. sz. Csapó Sándor cipész Rákóczi u. 5. sz. Szántai József borbély-fodrász Piac u. 11. Horváth Gyula cipész Darabos u. 40. sz. Poóli István cipész Rákóczi u. 28. sz. Bányasi Gábor talligás Homok u. 6. sz. Pethő Sándor kutyafurász vállalkozó Csapókert 204. sz. Kohn Henrik magán kézi zálogkölcöslő üzlet Kosuth u. 15. sz. Oheli Istvánné vendéglő Mentelep, Reich Bernát és neje vendéglő, kávéház és szálloda Hatvan u. 76. sz. Tóth György szatócs Mórlic telep 20. sz. Merkli Ferenc antiquarium és könyvker. Fűvészkert u. 14. sz. Kovács László szatócs Rákóczi u. 80. sz. Szeghalmi Sándor déligyümölcs és cukorka ker. Vendég u. 22. szám. Nagy László szatócs Rákóczi u. 17. sz. Katz Ignác fűszer ker. Hatvan u. 35. sz. Schvarecz Márkus szén ker. Piac u. 38. sz.

— **A debreceni gazdák kérelmei.** Régi óhaja teljesül legközelebb a debreceni gazdáknak. A város juhtartó gazdálkodása nevében ugyanis ma kérvényt intéztek a városhoz, hogy a téli időre engedessék meg a Hortobágnak egy része legelőképen. Ez egyben e hó 5-én ülés lesz, amelyen a bizottság előterjesztést fog tenni.

— **Szüreti mulatság vége.** Véres verekedés színhelye volt tegnap este Katz Jakab helybeli bankigazgató szöllője. Szüreti mulatság folyt a telepen, melyet a szállótulajdonos rendezett munkásainak a jó fermés és a sikeres leszüretelés öröme. — Edes must és cigány zene mellett járta a tánc és tartott a vigság nagyban, amikor egyszerre csak összetűzés támadt a mulatózó serege között. Előbb szóváltás, dühös szikok hallatszottak, majd nagy hirtelen kitért a virtus a duhajkodó legényemberekből és valóságos háború keletkezett. Csatogott a fűtykös és működött a bicska. Vig Zsigmond volt a verekedők között a legvittebb, két ellenféllel küzdött egymaga. — Mind a kettőt alaposan összeszurkálta. Oláh Mihálynak markolatig döfte arcába bicskáját, a kést megforgatta a sebben és egy hatalmas kanyarintással kibővítette azt a nyakig. A megszurtt embernek segítségére

sietett a testvére Oláh Lajos, akit a vérengző legény a karján sebesített meg súlyosan. Oláh Lajos erre meghátrált, de csakhamar előkerült ismét egy doronggal és ugy helyben hagyta Vig Zsigmondot, hogy az eszméletlenül vérbefagyva maradt a csatatéren. A nagyszabású verekedésről értesítették a csendőrséget, ahonnan Soós Örs vezető jelent meg a helyszínen és kihallgatta a verekedőket, a kik összesen 18-an voltak. Közülök Vig Zsigmond és Oláh Mihály életveszélyes sérüléseket szenvedtek és lakásukon ápolják őket. Életben maradásukhoz azonban nagyon kevés a remény.

— **Rálőtt a tolvajokra.** Ma éjjel a régi Dobozi-temetőben Csóka Sándor csősz gyanus alakokat vett észre akire Mikor rájuk kiáltott, futásnak eredtek. A csősz erre utánuk lőtt. Azonban alig ha talált, mert a tolvajok elmenekültek, de a lopott kast, a melyben 5 csirke és 1 kappan volt, hátrahagyták. A csősz beszoigáltatta a rendőrségnek a lopott szárnyasokat, melyeket, ha a tulajdonos nem jelentkezik, néhány nap múlva elárvereznek.

— **Elvesztette a pénzét.** A házaskáját adta el özvény Hadházi Gáborné, Farkas Sára 1080 koronáért, hogy olcsóbbat vásárolhasson a pénzen. Hamarosan vett is magának egy másik kis viskót. Ma reggel 8 és 9 óra közt ment el hazulról, hogy az új házvételárát kifizesse. Utközben a pénzt, amelyet fekete szegélyű fehér kendőbe kötött, elvesztette a Hatvan-utca végétől a realiskoláig. Nem lehetetlen, hogy ügyes zsebtolvaj lopta meg. A kendőbe volt 1000 koronás, 2 darab 20 és 2 darab 10 koronás bankjegy. A szerencsétlen asszonynak egész vagyonát képezi az összeg és a becsületes megtaláló nagy anyagi gondoktól mentené meg, ha azt visszaszoigálná neki.

— **Szivtelen bérkocsisok.** Az este Csécsi Nagy Lajos iparos egyik gyermeke nagyon rosszul lett és a szegény apa orvosért sietett. A bérkocsi állomáson a 8. sz. egyfogatu azt mondta, nem ér rá, az 1. sz. pedig alávaló, durva hangon jelentette ki, hogy ő a Homok-utóára nem megy. A feljelentés mindkettő ellen megtételezett.

— **Egy humorista halála.** Alphonse Allais a kitűnő francia humorista, vasárnap meghalt Párizsban. A karcolatok nagymestere volt, jóval Capus előtt, aki egészen más irányba terelte a humoros újságickekét. Allais az amerikai humoristák nyomán indult és fantasztikus, bolondos cikkei husz év óta nagy mulatsága voltak a francia olvasóközönségnek. Az életben szótalan, inkább melancholikus, mint elmés ember, valódi bölcs volt, aki sem az életet, sem a maga írásait és ambícióit nem vette túlságosan komolyan. Ugy is halt meg, ahogy bölcshez illik. Már hosszabb idő óta betegeskedett. Pénteken este egy iróbarátjával találkozott a boulevardon.

— **Jobban van?** — kérdezte ez érdeklődve.

— Nem, — mondta Allais fagyosan. Holnap meg fogok halni.

Meg is halt. Szívzhühűdés ölte meg 51 éves korában.

— **Képtárlaton.** Az egyik asszony:

Mit szól az arcképeimhez?

A másik: Öszintén szólva, nem szép.

Az egyik: Igazán?

A másik: De ezzel szemben van egy nagy előnye. A megszólalásig hü.

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

Barnum ügyöke Egykor a Barnum-Bailey cirkusz porondkaparója lehetett Seidlau Antal, akinak a multjában megtalálhatók azok a bizonyos foltok, amelyek első sorban a rendőrséget érdeklik. — Hogy kikopott „hivatalából”, egy ideig tengett lengett a becsületesség keserű meg sovány kenyerén, aztán folytatta eredeti hivatását, a szélhámoskodást, — persze Barnumék nevével. Mindenekelőtt exotikus nevet választott magának s felvette a hangzatos Sámuel Mac O. Henglerth nevet s kinevezte magát Barnumék „acquisitions direktorá”-nak. Amint a furcsa titulusból sejteni lehet, természeti csodák és rendellenességek felhajhászásában iparkodott remekelni a kitudó férfiú s működése színerül Budapestet szemelte ki, ahol saját előadása szerint, a legtöbb ily csuda található, ami esetleg csakugyan nem csuda. Nos hát Henglerth mester működni kezdett és becsapásainak se szeri se száma. Talált példának okáért egy hórihorgas majorost — mellesleg kissé hülyét is — akinek addig mesélt óriási termetéről, míg maga is elhitte, hogy ő azoknak a bizonyos mesebeli óriásoknak egyenes ivadéka. Efeletti örömben eladta teheneit, lovát, kocsiját, vitilóját s egyenesen szaladni akart Barnumékhoz óriásnak, de nem anélkül, hogy 1400 koronás takarékkönyvét el ne takarította volna utjából a derék Sámuel. Ezenkívül 500 koronás kölcsönrel s egy hamis check-vel terhelte meg óriás barátját. Egy mester utcai szegény szuster 14 éves fiút, aki öt évesnek látszik, törpének szerződött, kifosztva a cipészt. Tömegtelen huncutság elkövetése után eliramodott Seidlau ur, de mégsem oly gyorsan, hogy két szemfüles detektív el ne csíphette volna. Büneiről már töredelmes vallomást is tett.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalu-sz. Állandó fényképfelvételek a műterem kapubejárataánál levő károkban.

A kik olvasni, irni nem tudnak, tessék tolmácsolni azon jelentésünket, hogy a legolcsóbb törlesztéses pénzkölcsönök csakis a Budapesti Takarékpénztár képviselőségénél kaphatók. Ha kétkedik, tessék megpróbálni, pénzébe ugye se kerül Rendes kamatu kölcsön 5 és fél százalék. Tőke törlesztéses kölcsön 65 évre 4.65. — 50 évre 4.90 százalék ezzel a tőke is törlesztett. Adunk kölcsönöket személyi hitelre is, gazdák, tisztviselőknek és katonatiszteknek. — 50 év alatt már fél százalékkal az egész tőke letörlesztetvén, kiszámítható, mennyit takaríthat meg általunk. Bővebb magyarázatra mindenkit szívesen látunk d. e. 9-12 ig, d. u. 2-5 ig Csapó u. 12. sz. a. Debrecenben. — Gyakornokok felvétetnek.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Pillanatfölvétel.

— A kis vonaton. —

Férj: Nézd drágám ez a gesztenye áruló egészen félo'dalt tartja az esernyőjét. Találd ki miért?
 Feleség: Mert arról fu a szél.
 Férj (kötelkedve): De hátha emerről fu a szél?
 Feleség: Hát lelkem, akkor emez oldalon támasztaná meg.
 Férj: De hátha felülről fujna a szél?
 Feleség: Hát akkor fölfelé tartaná.
 Férj: (Magában) Teringettét! nem lehet vele összeveszni most, akkor hogy megyek Micéhez? (Fejét vakargatja. Fennhangon.) De látod lelkem felülről is fujhat a szél, meg oldalt is, hát akkor mit tesz?
 Feleség: (kifakadva) O te számár, te ostoba, hát fujhat két irányban egyszerre a szél? Tanultál te fizikát? Nem szólok hozzád erről többet, értetted!
 Férj: Jól van drágám, neked van igazad, de...
 Feleség: Semmi de! mondtam.
 Férj: Lelkém nem erről akartam szólni, hanem eszedbe akartam juttatni, hogy te

sem így beszélsz, mikor kalap vagy más egyéb kell!

Feleség: (Mehökkenve. Magában.) Nini! mi jött ehez, milyen engedelmes, pedig sájnálom, most össze kell vele estig vesznem ugyis, mert Feri... (Fennhangon) Mit neked a te kalapod!

Férj: Jó jó az én kalapom, de a te kalapod!

Feleség: Ne zavard a fogalmakat.

Férj: Tubicám! hát neked az én kalapom, meg a te kalapod fogalom? Hiszen csak a tiedért 45 koronát fizettem!

Feleség: (Darcásan) Felhányod?

Férj: (Birkaképpel) Haragszol? tudod érted átek!

Feleség: Nem szeretem a vallomásokat. Légy komoly!

Férj: Csak az igazat mondtam.

Feleség: (Ággódva beleköt) Schasem mondasz igazat.

Férj: (Elmélázva) Az igaz.

Feleség: (Felpattanva) Mit fecségsz?

Férj: Arra mondtam, hogy igaz, amit előbb említettem.

Feleség: (Fébra.) Milyen szemtelen! Sehogysem tudok vele összeveszni? (Fenn.) Hol szállunk le?

Férj: Várj lelkeim itt mindjárt. Csak vigyázz mozdó vonatról leszállni nem szabad!

Feleség: (Magában.) Milyen előzékeny a ravasz. (Fenn.) Vigyázzai fogok lelkem.

Férj: (Kötelkedve) De jól vigyázzál érted!

Feleség: No menjünk.

Férj: (Magában.) Nem megy a dolog sehogy.

A kisvonat megáll. A megállás után 3 lépést tesz hátrafelé. A férj és feleség összeütődik alaposan.

Feleség! (Dühösen.) De szemtelen vagy, mért tolakodsz, hátha leestem volna.

Férj: Én tolakodok! Na jó! (Reményben uszkálva.) ha én neked tolakodó vagyok, Isten veled. (Elmegy.)

Feleség: (Utána.) Menj, menj! (Magában.) Mégis csak valami ez a kis vonat és még meri ezt valaki bántalmazni. (Nevetve indul tovább.)

Köbor.

SZINHÁZ.

MŰSOR.

Csütörtök, 2. Cigánybáró, operette.
 Péntek, 3. Figaró házassága, vigj.
 Szombat, 4. Lisistrata, operette. Ujdonság.

* „Az ember tragédiája” ma ismét zsufolt nézőtér előtt került színre. A közönség örömmel tapasztalhatta a nagyszabású drámai költemény előadásának folytonos javulását. Ugy látszik, hogy Madách műve még többször is megtölti a színházat.

* A Figaró házassága holnapi előadása iránt nagy az érdeklődés, miután Figaró egyik legjobb szerepe Zilahy Gyulának. Kivüle részt vesznek az előadásban Markovics Margit, Szabó Irma, Arday Ida, Fény Frida, Körösmezey Margit, Polgár Sándor, Békés Gyula, Ternyei Lajos, Deéssy Alfréd, Szabó Gyula,

* Lisistrata Hetek óta folynak a próbák a Lisistrata operettből, amely szombaton vonul be előreláthatólag diadalmasan a debreceni színházba. A darabban játszani fognak: Zilahyné S. Vilma, Pozsonyi Lenke, B. Koppán Margit, Almássy Lola, Békefi Lajos, Polgár Sándor, Arkossy Vilmos, Sarkadi Vilmos, Szakácsné és Radó Anna.

TÁVIRATOK.

Az oroszországi események.

Pétervár, nov. 1. A cár Pobjedonoscevet a szent szinódus főprokurátorát, kegyes hangu cári leirattal felmenti állásától. Pobjedonoscev

megtartja a birodalmi tanács tagjának méltóságát, valamint az államtitkárságot és szenátusi tagságot. Blasov altábornagy, közoktatásügyi minisztert saját kérelmére felmentették állásától és a hadügyminiszter rendelkezésére bocsátották. A közoktatásügyi miniszterium ideiglenes vezetését Lukjanov, a közoktatásügyi miniszter segédje veszi át.

Lodz, nov. 1. A helyzet nagyon változós. A város több pontján a rendőrség megakadályozni akarta a tüntetéseket, miközben öt embert megöltek, 15-öt megsebesítettek.

Moszkva, nov. 1. A cári manifesztumot itt óriási lelkesedéssel fogadták. Az utcán járókélők megölték egymást és szerencsét kívántak egymásnak. A sztrájkoló munkások önként munkába állottak. A városban számos népgyűlést tartottak. Az első szinoklatot az egyetem rektora mondotta. A néptömeg ezután körmenet rendezett, amelyen mintegy 10,000 ember vett részt. Trubeckoj hercegér gyásztüntetéselőt tartottak. A főkormányzó háza előtt nagy tüntetés volt, amelyben a politikai foglyok szabadbocsátását követelték. A midőn a tömeg egy foglyokat szállító kocsihoz a foglyokat ki akarta szabadítani, a kocsi kísérő rendőr revolverből rálőtt a tömegre. E közben két személy meghalt. — Más városokból is távirati jelentések érkeznek, amelyek a manifesztum lelkes fogadtatásáról adnak hírt. Foltván a lakosság lelkesedését korlátkoknak és gyalogosoknak a tömeg ellen intézett indokolatlan támadása megzavarta, holott a lakosság örömeinek békés módon adott kifejezést. A támadás következtében számos ember életét veszítette.

Pétervár, nov. 1. A manifesztum által keltett kedvező banyomárról érkező táviratok mellett számos oly jelentésérkezik a vidékről, amely zavargásokról és katonai csapatokkal való összetűzésekről ad hírt. A csapatok tüzeltek a tömegekre, így többek között Kazánban, Kisenevben és Foltván és Bialosztokba a tömeg erőszakkal be akart hatolni a fogházakba, miközben számosan elesetek és megsebesültek. Az odesszai zavargások következtében a gőzhajóközlekedés Odessza és Szebasztopol között megszakadt.

Fejérvár nem megy Bécsbe.

Budapest, nov. 1. A mai reggeli lapok azt jelentették, hogy Fejérvár Géza báró miniszterelnök a közeli napokban Bécsbe utazik. Mint a félhivatalos M. N. írja, a hír alaptalan.

Elkobzott ujság.

Budapest, nov. 1. Az ügyészség ma ismét elkobozta a Független Magyarország c. napilapot. Az ujságban ugyanis lázító cikkek jelennek meg és ezenkívül egy királysértő cikk is napvilágot látott.

Halottak napja a fővárosban.

Budapest, nov. 1. A temetők ünnepeit kegyelettel ülte meg a Székesfőváros közönsége is. A temetőbe kivonultak az egyetem ifjak s nagyjaink sirját szép beszédek kíséretében megkoszorúztak. Délután az országgyűlési függetlenségi párt vonult ki Kossuth Lajos sirjához, ahol Bakonyi Samu képviselő mondott nagyhatású beszédet.

A Zeysig-pör tárgyalása.

Budapest, nov. 1. A törvényszék köréből eredő hírek szerint a Zeysig-ügyben, melynek vizsgálatát befejezte a bíróság rövidesen kitzük a tárgyalást. Hír szerint a főtárgyalás e hó 24-én lesz. Az ügyészség Zigány Árpád és Baneth Sándor ellen királysértésért emelt vádat.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli sárlat.)

Budapest, nov. 1.

Ünnep miatt zárva.

Szerkesztői-posta.

K. P. A vers fényes, de irányánál fogva nem a mi lapunkba való.

K. S. („Fuit.“ „Gyász.“) Közljük.

Totus. Dekadencia — végelágyulás. Számos kiváló elme nevezi épen idönként a dekadencia-korának.

Itt élned halnod kell!

— Regény. —

Irtá: Inotay Béla. 40.

V.

Pénzkérdések.

— Pedig úgy tudom, hogy hatvanöt forintot kap havonként. . . Ennyi fizetésre bizony akár meg is házasodnám!

Keserűt nevet a fiu. Bántja a tapintatlannak látszó tréfálkozás. Engedelmet is kér, de fontos dolgok után kell látnia.

— Megálljon hát egy kicsit. — Magának pénzre van szüksége!

— Árpád névű Jenőre. Mit érek én vele, gondolhatta, ha épen nekem valom be a pénzzavaromat?

— Ugy van, Serénk ur. Pénz után kell látnom. Kórnymű adósságokba vertem magamat, azt kell helyre pótolnom, mielőtt édesatyám megtudja!

— Akkor meg épen, hogy maradnia kell! En bizony pénzhez jutottam ma. Az öcsém hozott egy kis pénzmagot. Nézze, itt van ötven forint. Vágja zsebre és adogassa nekem vissza havi öt forintos részletekben. Így veszem nagyobb hasznát, s nélkül — hiszen vette észre tegnap, — csak elhajigálom a sok drága pénzt!

— Árpád nem volt épen tőkkel ütött fiu. Tudta jól, hogy és miért hajigálta el a pénzét Aladár tegnap is. Most kezdte különböznek találni, hogy épen e helyen találkozott a Serénkével. Tisztában volt mindennel. . .

— Köszönöm Jenő ur, mondás a pénzt elvitte — Visszafelé indult, de ismét megállott.

— Serénk ur, morda, önk végighallgatták az előbbi jelenetet, szegény atyám szegényét, szerencsétlenségét. Engem nagyon szeret s a míg jó módtan volt, szeretetével, boldoggá varázsolta életemet. — Most is szeret s csak azért tiszakodik rám, mert azt hiszi, hogy még jobb napokat fog látni s ekkor jóvá tehet mindent, boldoggá mindkettőnköt. En is meg vagyok arról győződve. Szépen kérem, ne sejtessék szegénnyel, honnét kaptam a pénzt, mert ez fájna neki. A mi társaságunk gyöngéden, elnézéssel bánnik vele; nagyon restelné, ha értesülne a történetéről. Maradjon meg részére a megbeszültetésnek ez a kis szigete; legyen iránta kímélettel!

— Az én kedvéért, Árpád, még akkor is megternek mindent, ha áldozatomba kerülne. Ezentul jó barátok maradunk, ugye kár? — Egyszer még boldog családapa lehet önköl s akkor majd nyit ön a számomra egy „szépen butorozott, nyugalmas kerti szobát.“ — Ugyebár Árpádkám?

— Árpád könyezve szoritotta meg Jenő kezét s riadtan baba, hogy a bész Könné felött diadalmasodjék. A hátralék negyvenöt forint volt, azt menten kifizette s a lakást büszkén felmondta tízennégy napra. Öt tonnya maradt még, azt megfizette atyjával. Legyen egy kis kedve a mai viharos nap után. Hanem azt meg kell jegyeznünk, hogy máttól kezdve a fiu vette kezébe a kormánydat; nem bászálta a brutális ember szí-

dalma, bot emelése: kijelentette, hogy a mi kis jövedelmök van, azt ő fogja kezelni, abból becsületesen fognak megélni, — vagy válniok kell.

Az spa másolni valót kap, még pedig holnap korán reggel. — Önállóságát azzal kezdte, hogy megtagadott minden az ötven forint eredetére vonatkozó fölvilágosítást.

. . . Mikor este a kis kocsmá udvarára lépett volna Jenőnk, már messziről hallá az ügyvéd szavának dörgését:

— Paprikás csirke, de nokerlivel! Kovászos ugorka! Utána palacsinta! Gorgonzola sajt! Ha nincs, hát ebben a nyomban hozassanak! Micsoda figyelemtelenség már ez is? Milyen bor van? Hatvanast ide paradíval! Két litert behűteni!

Jenő elmosolyodott. Mellékhelyiségbe vonult s megkérte a háziakat, nehogy elárulják jelenlétét.

Ebben a szobában egyetemi ifjak vacsoráztak. — Öt-hat percig maradtak még együtt, hallgatta Jenő társalgásukat, azután távoztak.

Nemzetiségi ifjak közülök. Gyermeteg arcu, alig tízennyolc éves fiúcska, pehelydű bajuszsal és szakállal. A szép, barna fiu szeméből lelkesedés sugárzott, mosolyából kiolvashajjuk a romlatlan naivitást, mely a családi kör oldalában élők, zengéikkel a muzsáknak áldozó gyermekifjak tulajdona.

Rajecovics maga halkán morogott neki valamit, mire az ifju fölkel s Jenőhöz lépett. Illedelmesen meghajolva, kipirult arccal szólította meg:

— Ergedje meg, uram, hogy bemutatassam magamat. Victorisz Emil első éves joghallgató, Zvolenszky Milena unokafivére vagyok.

Soha nem érthette volna nagyobb öröm Jerőt, mint ez a bemutatás. Hiszen gyermekre féltékenykedett! Nos, erre a kedves, édes fiúcskára ugyan kár lett volna káragnudni.

— Együtt olvastátok „Garam“ verseit Milénával. . . folytatja a jogászyerkek. Milena irta, hogy tegyem tiszteletemet Garam urnál. Igen örvendek, hogy a költvel és leendő rokonommal megismerkedhetem!

— Én is örülök. — Sok szépet hallottam önről, édes Emil. Most jut eszembe, hogy mit mennyit emlegeti Milena, csak hogy Milcsnak hívták gyermekkorában, a mi különben Emilt is lehet. Örvendek, hogy ilyen derék magyar fiu vált belőle! Különben is csupa magyar fiuval társalog!

— ?
— Nos igen, igen. Hiszen eddig a néhány percig sem hallottam önről egyebet, mint magyar szót! Csupa kunsági és hajdúfi lehetett az egytől-egyig!

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 31. szám (A)

Debrecen, csütörtök, november hó 2-án:

A cigánybáró.

Operett.

S Z E M É L Y E K:

Zsupán Kálmán, gazdag bánati sertéskereskedő — Polgár Sándor. Aréna leánya — B. Koppán M. Mirabella, Arzéna guvernánija Szakácsné Teréz Ottokár, Mirabella fia — Ternyei Lajos. Gróf Qárneró, királyi biztos Szabó Gyula. Cipra, vén cigányasszony Radó Anna. Szaffi, leánya — Sz. Pozsoryi L. Brinkay Sándor, elültött nemes Békefi Lajos. Gáber, diák — Perényi József.

Holnap, pénteken, november hó 3-án:

Figaró házassága.

Vígjáték.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Table with train routes and schedules. Columns include destination, departure time, and arrival time. Routes include Debrecenből indul, Budapestre érkezik, Budapestről Debrecenbe indul, Debrecenbe érkezik.

Advertisement for 'Első szőlőoltványtelep' (First grapevine nursery). Includes an illustration of a man and a woman, and text describing the quality and availability of grapevines.

Aki kitűnő étvágyfokozó
asztali italt óhajt,
Aki gyenge, lábadozó,
Aki ideges, álmatlan,
Aki vérszegény,
Aki sovány,
Aki szoptat,
Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érde-
kében a kitűnő hatásnak el-
ismert és rendkívül tartós

H E R C U L E S
Hmaláta-tápsör **Ö**
különlegességet inni **R**
Kapható minden nagyobb csemege-
fűszer-kereskedésben, kávéházban,
vendéglőben és a
Hercules Söröző szétküldési
telepén.

Telefon 63-67. — Árjegyzék ingyen — Vidékre postán
küldünk 5 kg. próbaküldetményt (6 üveg) utánvéttel.

Főraktár **DEBRECENBEN**,
Geréby Pülöp utóda Mayer Jenő cégnél.

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre“

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
a szőlészet kincse.

A phyloxerának ellent áll!!

Leírását és árjegyzéket ingyen kül-
dünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron
kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres
Delawáre vessző eladás

Cim:

Szigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: **Felső-Segesd**,
Somogy-m.

NYAVALYATÖRÉS!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szen-
ted, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható s
szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által **Majna-Frankfurt**

AKI
Gyönyörűséget
AKAR

szerezni magának, az nézze meg

ROSE DEZSÓ

fényes

ÉKSZER-ÜZLETÉT

a **Hungária kávéház mellett**

A legremekesebb,
legragyogóbb,
legizléesesebb,
ékszereket

ott szolid áron lehet megszerezni.

Van szerencsém a m. t. vevőkörzséget értesíteni hogy találkoztam rákiár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kék-előket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerzési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,
DEBRECEN, Városháza.

Könyvetéteket

4¹/₂%-kal

kamatoztat

a Debreceni

Ipar- és Kereskedelmi Bank.

Karácsonyi kézimunkák

és különlegességek megérkeztek.

BENYÁTS EMIL

kézimunka üzletébe, DEBRECEN (Tisza-palota).

Tanítónőknek kedvezmény!

== Egész éven át nyitva. ==

Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Gyógyjavallat **Csúz (Reuma)**
és **Köszvény** ellen I-ső rendű
napi ellátás szoba, fűtés, vilá-
gítás és fürdés

6 KORONÁTÓL FELJEBB.

Prospektust küld az igazgatóság.

== Egész éven át nyitva. ==

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az

ősz divat ujdonságai

Divat kelmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Sárkány S. Bankháza

Telefon 80-89. BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. Telefon 80-89.
a magyar királyi szab. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Sürgönyeim:
Sárkányék Budapest.

Folyó számla: Pesti magyar kereskedelmi banknál és
a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyújtok sorsjegyekre és értékpapírokra, bárhol elzálogosított sorsjegyeket saját pénzzel kiváltak és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölcsön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom és könnyen törleszhető váltó és személyhitelt nyújtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok.

Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek**, ugyszintán minden levelet, válasz-bélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA

BUDAPEST, VI. Ó-UTCA 6.

25 év óta törvényszékiileg bejegyzett cég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szereneszámokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó

Megrendelő-lap.

SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI., Ó-utca 6.

Megrendelem önöknél a számú
és ennek árát
postautalvénnyal küldöm.
kérem utáuvenni.

egész
fél
negyed
nyolczad
sorsjegyet

A nem kívánt
pessék áthuzni.

Név:
Lakhely, u. p.